NN 77/2019 (14.8.2019.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-458/2018 od 23. svibnja 2019.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1626

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Mario Jelušić, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Večernji list d.o.o. iz Zagreba, kojeg zastupa Pavao Krmpotić, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 23. svibnja 2019. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukidaju se:

– presuda Županijskog suda u Zadru broj: Gž-1347/16-2 od 3. ožujka 2017. i

– presuda Općinskog suda u Novom Zagrebu broj: Pn-875/15-15 od 30. lipnja 2016.

III. Predmet se vraća Općinskom sudu u Novom Zagrebu na ponovni postupak.

IV. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Novinsko-nakladničko društvo Večernji list d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: podnositelj) podnijelo je 21. travnja 2017. ustavnu tužbu u povodu presude Županijskog suda u Zadru broj: Gž-1347/16-2 od 3. ožujka 2017., kojom je odbijena podnositeljeva žalba i potvrđena presuda Općinskog suda u Novom Zagrebu broj: Pn-875/15-15 od 30. lipnja 2016.

Navedenom prvostupanjskom presudom djelomično je usvojen tužbeni zahtjev tužitelja u sporu, Nediljka Bobana iz Samobora, te je podnositelju kao tuženiku naloženo isplatiti tužitelju 50.000,00 kuna s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama i troškove postupka od 6.125,00 kuna s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, sve na ime naknade neimovinske štete zbog narušavanja ugleda te potpuno ukloniti s internetskog portala Večernji.hr tekst od 31. siječnja 2015. pod naslovom »Nevjerojatan propust«, »Suca Bobana izabrali po 3. put u DSV, Ustav dopušta samo dva«, autora Marinka Jurasića.

Tužiteljev tužbeni zahtjev odbijen je za iznos od 30.000,00 kuna te za dio zateznih kamata na dosuđeni iznos od 50.000,00 kuna.

1.2. Podnositeljeva ustavna tužba zaprimljena je u Ustavnom sudu pod brojem U-III-1866/2017, s time da je podnositelj u tužbi naveo kako je istodobno podnio i tzv. izvanrednu reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske.

Stoga je Ustavni sud dopisom od 24. travnja 2017. podnositelja obavijestio da će privremeno zastati s postupkom te da podnositelj po okončanju revizijskog postupka i ovisno o njegovom ishodu može predložiti nastavak ustavnosudskog postupka.

Nakon što je revizija podnositelja odbačena kao nedopuštena rješenjem Vrhovnog suda broj: Rev-1408/17-2 od 21. studenoga 2017., podnositelj je podneskom zaprimljenim u Ustavnom sudu 2. veljače 2018. pod brojem U-III-458/2018, predložio nastavak ustavnosudskog postupka u povodu ustavne tužbe od 21. travnja 2017., ne osporavajući pritom revizijsko rješenje Vrhovnog suda.

1.3. Podnositelj smatra da su mu osporenom prvostupanjskom i drugostupanjskom presudom povrijeđena prava zajamčena člancima 3., 14., 16., 38. i 68. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te prava zajamčena člancima 6. stavkom 1. i 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija), kao i člankom 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju.

1.4. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), pribavljen je spis Općinskog suda u Novom Zagrebu broj: Pn-875/15.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

2. Tužitelj u konkretnoj pravnoj stvari sudac je Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske te je kao kandidat sudjelovao u postupku izbora članova Državnog sudbenog vijeća sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću (»Narodne novine« broj 28/13.), u kojem je i izabran za člana Državnog sudbenog vijeća (u daljnjem tekstu: DSV), a nakon što je prethodno u dva navrata bio član pojedinih saziva Državnog sudbenog vijeća, onog iz 2005. i onog iz 2009. godine.

2.1. U »Večernjem listu« od 31. siječnja 2015. na naslovnici i u rubrici »Vijesti dana« objavljen je članak autora Marinka Jurasića pod naslovom »Sporan izbor člana DSV-a iz reda specijaliziranih sudova«, »Ustav brani sucu Bobanu da treći put postane član DSV-a«. Tog dana objavljen je istovjetan tekst i na internetskom portalu Večernji.hr.

Na naslovnici je ispod slike tužitelja navedeno: »Nevjerojatan propust; Suca Bobana izabrali po 3. put u DSV, Ustav dopušta samo dva«. Objavljeno je, nadalje, i sljedeće: »Sporan izbor članova DSV-a iz reda specijaliziranih sudova; Ustav brani sucu Bobanu da treći put postane član DSV-a«. Ispod slike tužitelja na str. 4 objavljeno je: »Ustav: Članovi Državnog sudbenog vijeća biraju se na razdoblje od četiri godine, s time da članom Državnog sudbenog vijeća nitko ne može biti više od dva puta«.

Sporni članak glasi:

»Pojavio se problem s izborom novih članova Državnog sudbenog vijeća, i to iz reda sudaca specijaliziranih sudova. Kandidat koji je dobio najviše glasova, Nediljko Boban, sudac Visokog prekršajnog suda, već je dva puta bio u sastavu DSV-a, a Ustav i Zakon o DSV-u sad kažu – bilo bi dosta!

Bio u DSV-u 2005. i 2009.

Prema ustavnoj odredbi, članovi DSV-a biraju se na četiri godine, 's time da članom Državnog sudbenog vijeća nitko ne može biti više od dva puta'. Zakon o DSV-u nekoć je sadržavao odredbu koja nije bila u skladu s ustavnom odredbom jer je propisivao da nitko ne može biti član DSV-a 'dva puta uzastopce', pa je to 2013. izmijenjeno tako kako to piše i Ustavu – 'više od dva puta'. Sudac Boban prvi je put bio član DSV-a odlukom Sabora 15. srpnja 2005., što je objavljeno u Narodnim novinama broj 90/05., a drugi put 10. srpnja 2009. (NN 83/09). Prema tomu, Ustav i zakon su jasni, Boban više ne može biti članom DSV-a. Kandidacijski odbori to nisu uočili ili su tu okolnost zanemarili, jer se sudac Boban uopće nije smio naći na kandidacijskoj listi s koje su suci prekršajnih, trgovačkih i upravnih sudova birali svoga člana za sljedeće četiri godine u DSV-u. Inače, sudac Boban je, prema službenim rezultatima koje je objavilo Povjerenstvo, dobio 387 glasova, a prvi iza njega je Mislav Kolakušić, sudac Trgovačkog suda u Zagrebu, sa 360 glasova. Sudac Kolakušić potvrdio nam je da je prekjučer podnio prigovor, ali o sadržaju je odbio govoriti do konačne odluke, a to u konačnici može biti i odluka Ustavnog suda. Naime, na odbijeni prigovor ima pravo žalbe peteročlanom vijeću Vrhovnog suda, a potom bi mogao podnijeti i ustavnu tužbu. Povjerenstvo na čelu sa sucem Željkom Glušićem jučer je svoje pravno stajalište poslalo sucu Kolakušiću, a nama ga ne mogu otkriti dok ne bude konačno. S time da su u odgovoru napisali da su naša pitanja sadržajno slična prigovorima koje je sudac Kolakušić uputio Povjerenstvu. Imaju li oni objašnjenje za ovu situaciju, ako ne, što sada? Treba li ponoviti izbor člana specijaliziranih sudova ili se smatra da je u tom slučaju izabran sljedeći kandidat po broju glasova.

Suci kao Sinčićevi birači

Inače, i bez tog problema, s obzirom na razliku od samo 27 glasova koje su dobili suci Boban i Kolakušić, zanimljivo je da je na izborima podijeljenim u četiri kategorije najviše nevažećih glasova bilo baš kod sudaca specijaliziranih sudova. Njih čak 80 nije znalo ispravno ispuniti glasački listić ili su se namjerno poigravali kao da su Sinčićevi birači. Neispravan je i prazan listić, kao i listić na kojem je zaokruženo više od jednog kandidata. Na listi kandidata Vrhovnog suda nevažećih je bilo 26, županijskih sudova 28 i općinskih 45. Nevažeće je listiće izborni odbor morao zapečatiti. Promatrača koji bi kontrolirali odbor nema.

Suci tumače Ustav kako im paše?

Od sudaca se ne očekuje da se ponašaju kao prosječni birač

Sucima ovo nije trebalo! Temeljnu i rutinsku provjeru do samog kraja izbora nitko nije napravio ili, što bi bilo puno gore, jest, ali je ignorirao ili čak, to ćemo tek vidjeti kada dobijemo očitovanje Povjerenstva, možda i na svoj način tumačio ustavne i zakonske odredbe. Zrno sumnje na rezultate baca i okolnost da je rezultat izbora za specijalizirane sudove tako tijesan, samo 27 glasova razlike, uz čak 80 nevažećih glasova. Premda su i suci ljudi, odnosno birači kao svi mi ostali, ne služi im na čast što nisu znali ili htjeli ispravno ispuniti glasački listić. Od osoba s njihovim osjećajem za odgovornost, koji mora biti iznadprosječan, ipak se očekuje da najvažnijem profesionalnom izboru priđu s više obzirnosti i pažnje. Kao što su to pokazali odazivom na izbore od 83 posto. Inače, i rezultati ovih izbora pokazuju da kandidati trgovačkih i upravnih sudova nemaju šanse biti izabrani u odnosu na brojniju biračku bazu koju imaju prekršajni suci. Sudac Mislav Kolakušić kao 'sistemski autsajder', koji je osvojio čak 360 glasova, izuzetak je koji potvrđuje pravilo. Uz sve to, demokraciji je mjesto i u sudstvu, ali ipak je li u redu da općinski i prekršajni suci biraju vrhovne.«

2.2. Smatrajući da je riječ o senzacionalističkim, uvredljivim, upitnim i omalovažavajućim napisima, koji ugrožavaju njegov dignitet i profesionalnu reputaciju, objavom kojih su on i članovi njegove obitelji izloženi nelagodi, propitkivanjima, poruzi, sumnjama u njegovu čast, moralnost i poštenje, tužitelj je pravodobno zatražio od tuženika, kao nakladnika, te od

glavnog urednika objavu ispravka informacije, u smislu članka 40. Zakona o medijima (»Narodne novine« broj 59/04., 84/11. i 81/13.), a zatim je podnio i tužbu zbog povrede prava osobnosti, u smislu članaka 21. i 22. Zakona o medijima odnosno članka 1100. Zakona o obveznim odnosima (»Narodne novine« broj 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15.).

2.3. Prvostupanjski sud je u parničnom postupku, primjenom naprijed navedenih odredaba Zakona o medijima i Zakona o obveznim odnosima, usvojio tužbeni zahtjev. Utvrdio je da je podnositelj nakladnik dnevnih novina »Večernji list« te da urednički oblikuje i stranice portala Večernji.hr. Također je utvrdio da je podnositelj objavio netočne informacije da Ustav brani tužitelju da se treći put kandidira jer su Povjerenstvo za izbor članova Državnog sudbenog vijeća (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) i vijeće Vrhovnog suda u odlukama od 30. siječnja 2015., odnosno od 4. veljače 2015., u povodu prigovora suca Mislava Kolakušića, zauzeli suglasno pravno stajalište o pitanju ograničavanja broja mandata članova DSV-a s obrazloženjem, između ostalog, da se Ustav ne može primjenjivati retroaktivno, odnosno da se ustavne promjene od 16. lipnja 2010., kojima je ograničen broj mandata članova DSV-a, ne primjenjuju na mandate istekle prije tih promjena.

Utvrđeno je, zatim, da je, prema vlastitoj izjavi, novinar Marinko Jurasić, inače po obrazovanju diplomirani pravnik, bio upoznat sa sadržajem Promjene Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 76/10.), sa sadržajem Zakona o Državnom sudbenom vijeću (»Narodne novine« broj 16/10., 57/11., 130/11. i 13/13.; u daljnjem tekstu: Zakon o DSV-u) i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću (»Narodne novine« broj 28/13.), s načinom retroaktivne primjene propisa, kao i s činjenicom da su rokovi za podnošenje prigovora protiv odluka Povjerenstva, odnosno za podnošenje žalbi vijeću Vrhovnog suda iznimno kratki, kao i rokovi za donošenje odluka tih tijela, ali da to nije utjecalo na moguću odluku o odgodi objave spornog članka.

Stoga je prvostupanjski sud ocijenio da je riječ o zanemarivanju niza relevantnih činjenica i, posljedično, o iznošenju činjenične tvrdnje novinara da se tužitelj nije smio kandidirati te da nije smio biti izabran za člana DSV-a, a takva informacija plasirana u javnost, prema stajalištu suda, objektivno može povrijediti dostojanstvo, čast i profesionalni ugled tužitelja kao suca, imputirati mu ponašanje nespojivo s obnašanjem dužnosti suca, od kojeg se očekuje odgovorno, moralno i savjesno ponašanje, kao i dobro poznavanje Ustava i zakona, pa može prosječnom čitatelju nametnuti negativan stav o tužitelju kao sucu i prouzročiti mu štetu, koja je u konkretnom slučaju i nastala.

2.4. Bitan dio obrazloženja prvostupanjske presude glasi:

»... u spornom članku iznose se informacije koje netočno prikazuju [tužiteljevu] kandidaturu i izbor za člana DSV-a jer se, pogotovo kroz naslove, prosječnom čitatelju plasiraju tvrdnje o propustu i nezakonitosti izbora odnosno da tužitelj nije smio biti kandidat i biti izabran jer nitko ne može biti članom DSV-a više od dva puta.

Naime, u naslovima 'Nevjerojatan propust, suca Bobana izabrali po 3. put u DSV, Ustav dopušta samo dva', zatim 'Sporan izbor člana DSV-a iz reda specijaliziranih sudova, Ustav brani sucu Bobanu da treći put postane član DSV-a', a i u samom tekstu članka gdje se izričito navodi da se pojavio problem s izborom novih članova Državnog sudbenog vijeća, i to iz reda sudaca specijaliziranih sudova, da je tužitelj sudac Visokog prekršajnog suda, kao kandidat koji je dobio najviše glasova, već dva puta bio u sustavu DSV-a, a da Ustav i Zakon o DSV-u sad kažu – bilo bi dosta, i da su prema tome, Ustav i zakon jasni, da tužitelj više ne može biti članom DSV-a, iznose se tvrdnje koje nisu točne.

Navedeno proizlazi iz naprijed citiranih odluka tijela koja su povodom prigovora suca Mislava Kolakušića, u kojem je upirao na te okolnosti, utvrdili da se tužitelju prvi mandat koji je istekao prije donošenja ustavne promjene ne uračunava u ustavno i zakonsko ograničenje mandata tako da je njegov prigovor utvrđen neosnovanim dakle, da nije bilo neregularnosti u izborima za članove DSV-a, odnosno povodom njegove ustavne tužbe nije utvrđeno da bi došlo do kršenja Ustava u provođenju izbora. O tome da je postupak izbora bio proveden regularno i da je imao pravo biti kandidiran navodi tužitelj u svom iskazu te njegove navode sud nije imao razloga ne prihvatiti.

(...)

Dužnost je novinara da objektivno, potpuno i istinito iznosi informacije, a u konkretnom slučaju po ocjeni suda je to izostalo jer s obzirom na navode novinara iz iskaza, očito je bio upoznat sa činjenicom kada je bila donesena promjena Ustava o ograničavanju mandata, kao i zakonska izmjena o ograničavanju mandata, kao i o tome kada je tužitelj bio biran za člana DSV i trajanju mandata, a bio je i upoznat s dosegom u pogledu primjene retroaktivnosti. Nadalje, za odlučivanje u postupku izbora prema čl. 29 i 31 Zakona o Državnom sudbenom vijeću predviđeni su vrlo kratki rokovi, 48 sati za podnošenje prigovora i za žalbu te za odlučivanje o istima, o čemu je zasigurno bio upoznat novinar, s obzirom na navode da je pravnik i da je bio proučio Zakon o Državnom sudbenom vijeću pa je tako i znao da će biti uskoro poznata konačna odluka nadležnih tijela o tome jesu li izbori bili regularni. Novinar u članku ne iznosi vrijednosne sudove već se u članku iznose činjenične tvrdnje o tome da tužitelj nije smio biti kandidat i da nije smio biti izabran za člana DSV, navodeći za tužitelja jedino da je već dva puta bio biran za člana DSV – a, dok se o drugim činjenicama koje su isto tako relevantne, a tiču se vremena donošenja ustavnih i zakonskih promjena u pogledu ograničenja mandata ništa ne navodi. Isto tako, ove tvrdnje iznesene su unatoč tome što u trenutku objavljivanja članka nije bila poznata kakva je konačna odluka donesena po prigovoru suca Mislava Kolakušića, pa se iznošenje takovih tvrdnji i postupanje tuženika imajući u vidu sve navedeno ne može smatrati postupanjem u dobroj vjeri.

Neosnovano se tuženik poziva na zajamčenu slobodu mišljenja i medija, budući da, iako se tuženiku odredbom čl. 3. Zakona o medijima i čl. 38. Ustava jamči sloboda mišljenja i izražavanja misli, treba imati na umu da se i tužitelju jamči poštivanje i pravna zaštita njegovog dostojanstva, ugleda i časti (čl. 35. Ustava, čl. 7. Zakona o medijima u vezi s čl. 19. st. 1. i 2. Z00), te sloboda mišljenja i

izražavanja misli ne smije prelaziti granice zajamčenog prava odnosno korištenje istog ne smije ugrožavati zajamčeno pravo na ugled, čast i dostojanstvo pojedine osobe.

Što se tiče navoda Marina Jurasića da mu nije bila namjera naštetiti časti i ugledu tužitelja, valja reći da je isti kao novinar bio dužan postupati s većom pažnjom koja se i očekuje od osobe koja se profesionalno bavi takvom djelatnošću, pa je tako morao znati da se iznesenim tvrdnjama tužitelju može nanijeti šteta, tako te navode sud nije uzeo u obzir.

(...)

U postupku nije utvrđeno da bi postojao neki razlog zbog kojeg bi se tuženik mogao osloboditi odgovornosti za štetu u konkretnom slučaju.

Iz iskaza tužitelja proizlazi da je sporni članak djelovao zastrašujuće na njega, upravo iz činjenice da se izokrene ono što je normalno i iz toga napravi problem. Jedini njegov krimen je u tome što se prijavio za člana DSV, nije sudjelovao niti u kandidaturi niti u izboru, postojalo je tijelo koje je utvrđivalo listu kandidata i postojala su tijela koja su provodila izbore i utvrđivala listu. Tužitelj navodi da se nakon objave članka osjećao uznemireno, to su svi komentirali, kolege, poznanici. Supruga mu je bila uznemirena, dijete, svi su ga pitali što je to, da li je izabran po političkoj liniji. S jedne strane je nakon izbora kod njega bila satisfakcija što su ga kolege izabrale i što ga poštuju jer su za njega glasovali, a s druge strane je došao taj članak koji mu je pokvario tu radost i koji dan danas za njega predstavlja jednu stigmu i u njegovoj karijeri će to uvijek stajati. U javnosti je imao neugodnosti, bilo je ljudi njemu nepoznatih koji su to čitali i sa strane su komentirali posprdno to što se radi da bi neki tri puta bili birani, bilo je upita od kolega, trebalo je svakome objašnjavati ispočetka o čemu se radi, pa da li će ići na prisegu, da li će se poništiti izbori, svakome objašnjavati bilo je zamorno i mukotrpno te se i znao izolirati kako to ne bi morao stalno ponavljati i objašnjavati. Majka koja živi u obiteljskoj kući i starija je osoba, bila je uznemirena zbog toga. ...«

2.5. Podnositelj je protiv prvostupanjske presude podnio žalbu u kojoj navodi, u bitnom, da je tom presudom povrijeđena njegova sloboda mišljenja izražena u tome da je pravo autora članka izraziti svoje tumačenje odredbe Ustava koja kaže da nitko ne može biti više od dva puta članom DSV-a. Podnositelj je smatrao da pobijana presuda protivno Ustavu i Konvenciji derogira slobodu medija i slobodu misli te javno izražavanje i šalje jasnu poruku nakladnicima medija da se klone bilo kakvih objava koje se tiču sudaca, da ne smiju čak ni »misliti« o tome postoji li neko zakonsko ili ustavno ograničenje, jer će biti kažnjeni pa čak i onda kada su informacije koje namjeravaju objaviti točne i nema objektivnih razloga da ih se ne objavi.

Podnositelj je tvrdio i da se obvezom naknade štete mogu »sankcionirati« samo iznimno teški napadi na nečiju čast i ugled, samo oni koji doista izazivaju duševnu bol zbog povrede osjećaja osobne vrijednosti, a da u konkretnom slučaju sud nije obrazložio koje su to točno tužiteljeve kvalitete dovedene u pitanje, već je naprotiv, podnositelja učinio žrtvom nečijeg narcizma i ambicioznosti – ovo osobito s obzirom na to da je činjenica da se tužitelj svojom voljom kandidirao za važnu javnu dužnost, ali bez istodobne subjektivne spremnosti da čuje i različito mišljenje o valjanosti svoje kandidature, zasnovana na jasnim odredbama Ustava i Zakona o DSV-u.

Također je naveo da se sutkinja koja je donijela prvostupanjsku presudu bila dužna sama izuzeti od suđenja u predmetu, jer je – ako ne u vrijeme podnošenja tužbe (ožujak 2015.), onda svakako u listopadu 2015. godine – znala i morala znati da DSV, a time i tužitelj kao član DSV-a, odlučuje o imenovanju sudaca u nekoliko viših sudova, u povodu nekoliko prethodno objavljenih natječaja na koje se javila i ta sutkinja. Uz taj žalbeni razlog podnositelj je naveo da za vrijeme trajanja prvostupanjskog postupka nije imao saznanja o postojanju tih razloga za izuzeće sutkinje, već je do njih došao slučajno, tek nakon zaprimanja prvostupanjske presude.

2.6. Drugostupanjski sud odbio je podnositeljevu žalbu, u cijelosti potvrdivši utvrđenja i ocjene prvostupanjskog suda. O žalbenom prigovoru zbog navodne pristranosti sutkinje koja je sudila u prvom stupnju, drugostupanjski sud nije se očitovao.

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

3. Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi da su osporenim presudama povrijeđena njegova Ustavom i Konvencijom zajamčena sloboda mišljenja i izražavanja, zabrana cenzure (članak 38. stavci 1. i 2. Ustava i članak 10. Konvencije), pri čemu se poziva na predmete Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) *Axel Springer AG protiv Njemačke (Br. 2)* (br. 48311/10, presuda od 10. srpnja 2014.), citira pojedine dijelove predmeta *A. B. protiv Švicarske* (br. 56925/08, presuda od 1. srpnja 2014.), kao i slobodu znanstvenog, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva (članak 68. stavak 1. Ustava). Tvrdi da sporni napis novinara Marinka Jurasića predstavlja »raspravu o tome može li netko biti i treći put članom Državnog sudbenog vijeća, iako Ustav ... jasno i vrlo precizno, ne ostavljajući mogućnost drugačijeg gramatičkog tumačenja, propisuje kako nitko ne može biti članom Državnog sudbenog vijeća više od dva puta«, a da se tom temom bavila – s istovjetnim zaključkom – i pravna znanost, uključujući autora koji je i sam član DSV-a (pritom upućuje na znanstveni rad autora Mije Galiota i Silvia Čovića, »Imenovanje predsjednika sudova – i neka otvorena pitanja«, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, vol. 51, broj 2, 2014., str. 471. – 507.). Smatra da je on, kao medijski nakladnik, spornom objavom samo »primijenio« na kandidaturu tužitelja ono što zastupa pravna znanost te ono što potvrđuju i jedan član DSV-a i uredništvo i recenzenti Zbornika radova Pravnog fakulteta u Splitu.

Naglašava da se u konkretnom slučaju nije radilo o iznošenju informacija iz privatnog života tužitelja, već se raspravljalo o formalnopravnim uvjetima njegove kandidature, pri čemu se tužitelj vlastitom voljom kandidirao za člana DSV-a i time zakoračio u javnu sferu, a znajući da je već u dva navrata bio član DSV-a i da je DSV tijelo od iznimne važnosti, te bi morao pokazati viši stupanj tolerancije na javnu kritiku. U slučaju spornog članka čak se i nije radilo o kritici, već o razmatranju pitanja jesu li ili nisu ispunjeni formalnopravni uvjeti za kandidaturu, gdje je sloboda izražavanja medija strogo zaštićena, pa stoga podnositelj zaključuje da je riječ o nerazmjernom ograničavanju slobode izražavanja (članak 16. Ustava), a da pritom sudovi u osporenim presudama nisu pokušali obrazložiti zašto takvo ograničavanje ipak smatraju razmjernim.

3.1. Podnositelj ističe i povredu prava na jednakost pred zakonom i povredu zabrane diskriminacije, propisanih člankom 14. Ustava i člankom 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju, navodeći da je zbog jedne potvrđene znanstvene spoznaje objavljene u medijima, a ne u znanstvenom časopisu, on kao nakladnik odštetno odgovoran, za razliku od, kako navodi, »drugih subjekata u usporedivoj pravnoj situaciji«.

3.2. Vezano uz povredu prava na pravično suđenje iz članka 29. stavka 1. Ustava, odnosno članka 6. stavka 1. Konvencije podnositelj tvrdi da su osporene presude arbitrarne, jer su nadležni sudovi pogrešno protumačili i primijenili mjerodavne propise u mjeri koja njihove presude čini ustavnopravno neprihvatljivima. Pritom posebno ukazuje na pravne standarde »točnosti činjenica« i »dobre vjere« iz članka 21. stavka 4. točke 3. Zakona o medijima (»nakladnik ne odgovara za štetu ako je informacija kojom je šteta učinjena: ... utemeljena na točnim činjenicama ili na činjenicama za koje je autor imao osnovani razlog povjerovati da su točne i poduzeo je sve potrebne mjere za provjeru njihove točnosti, a postojalo je opravdano zanimanje javnosti za objavu te informacije i ako je postupano u dobroj vjeri«). Navodi i da je drugostupanjska odluka nedostatno obrazložena jer se svodi na nekritičko prihvaćanje svih stajališta prvostupanjskog suda te ne odgovara na sve žalbene navode, a uopće ne odgovara na žalbeni navod o postojanju razloga za izuzeće sutkinje prvostupanjskog suda, slijedom čega te razloge za izuzeće sutkinje, koje je iznio u žalbi, podnositelj ponavlja i u ustavnoj tužbi.

3.3. Podnositelj predlaže ukidanje osporenih presuda.

IV. MJERODAVNO PRAVO

4. Članci 21. i 22. Zakona o medijima glase:

»Članak 21.

(1) Nakladnik koji informacijom objavljenom u mediju prouzroči drugome štetu dužan ju je naknaditi, izuzev u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

(2) Šteta je umanjenje nečije imovine ili sprječavanje njezina povećanja (materijalna šteta) te nanošenje drugom fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).

(3) Na utvrđivanje odgovornosti za naknadu štete primjenjuju se propisi o obveznim odnosima, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(4) Nakladnik ne odgovara za štetu ako je informacija kojom je šteta učinjena:

(...)

– utemeljena na točnim činjenicama ili na činjenicama za koje je autor imao osnovani razlog povjerovati da su točne i poduzeo je sve potrebne mjere za provjeru njihove točnosti, a postojalo je opravdano zanimanje javnosti za objavu te informacije i ako je postupano u dobroj vjeri,

– proizašla iz vrijednosnih sudova autora čije je objavljivanje bilo u javnom interesu i ako je ta informacija dana u dobroj vjeri.

(...)

Članak 22.

(1) Nematerijalna šteta u pravilu se naknađuje objavljivanjem ispravka informacije i isprikom nakladnika, te isplatom naknade sukladno općim propisima obveznog prava.

(2) Pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete sukladno općim propisima obveznog prava ima osoba koja je prethodno zatražila od nakladnika objavljivanje ispravka sporne informacije odnosno isprike nakladnika kada ispravak nije moguć.«

4.1. Članci 19. i 1100. Zakona o obveznim odnosima glase:

»Članak 19.

(1) Svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim zakonom.

(2) Pod pravima osobnosti u smislu ovoga Zakona razumijevaju se prava na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i dr.

(...)«

»Članak 1100.

(1) U slučaju povrede prava osobnosti sud će, ako nađe da to težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade imovinske štete, a i kad nje nema.